

๔๓

ส ม ณ ะ แ ท้

คื อ ผู้ เ ข้ า ถึ ง พ ร ะ ร ัต น ต ร ีย

บุคคลเหล่านี้คือ คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงกันได้ ๘ บุรุษ
คือพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ที่ต้อง
แก้สักระที่เขานำมาบูชา ควรแก้สักระที่เขาจัดไว้ต้อนรับ
ควรแก้การรับทักษิณาทาน เป็นผู้ที่ยุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี
และเป็นเนื่อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ข้าพเจ้าบูชา
อย่างยิ่ง ในพระสงฆ์หมู่ นั้น

สมณะแท้ คือ ผู้เข้าถึง พระรัตนตรัย

๓๕

พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ เป็นอานุภาพที่ไม่มีประมาณ เป็นอจินไตย อยู่เหนือวิสัยของผู้ที่ใจยังไม่หยุด จะเข้าใจได้ด้วยการนึกคิดเองตามหลักตรรกวิทยาหรือศาสตร์ต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ก็ไม่ได้ เพราะเป็นศาสตร์เฉพาะของผู้รู้แจ้งเท่านั้น ผู้ที่ทำความดีให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย มักประสบกับอานุภาพของพระรัตนตรัยอยู่เสมอ หรือพบแต่เรื่องอัศจรรย์จนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา หากใจเราหยุดนิ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระรัตนตรัยภายในได้เมื่อไร เราจะมีสมบัติวิเศษ มีอานุภาพตามไปด้วย เพราะไม่มีสิ่งใดจะยิ่งใหญ่หรือเทียบเท่าพระรัตนตรัยได้

ในบทสรวรรณสังฆคุณ ๙ ประการ มีข้อความตอนหนึ่งว่า

“บุคคลเหล่านี้คือ คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงกันได้ ๘ บุรุษ คือพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้สมควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ ควรแก่การรับทักษิณาทาน เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี และเป็นเนื่อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง ในพระสงฆ์หมู่ นั้น”

การที่พระสงฆ์เป็นเนื่อนาบุญอันเลิศของโลกนั้น เพราะท่านมีศีล สมานะ ปัญญา และได้ปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๓๕๖

จนสามารถเข้าถึงไตรสรณคมน์ มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งต่อตนเองและชาวโลก ส่วนนักบวชนอกศาสนา ไม่ได้มีหลักอริยมรรคในการปฏิบัติ จึงไม่รู้หนทางพระนิพพาน แม้จะมีความเพียรพยายามเพียงใด ก็ไม่สามารถบรรลุพระนิพพาน จะยกใจให้สูงได้เพียงแค่นี้ไปสู่พรหมโลกเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถหลุดพ้นจากภพสามไปได้

เพราะฉะนั้น ตราบใดที่นักบวชนอกศาสนา ยังไม่ได้ปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ ก็ยังไม่สามารถหลุดพ้นจากวัฏสงสาร และความบริสุทธิ์ภายในซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นสมณะแท้ผู้ดำรงตนเป็นเนืองนิตย์อันเล็กก็ยังไม่เกิดขึ้น ไม่เป็นประโยชน์แก่ทายก ทายิกาอย่างเต็มที่ ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “มรรคมีองค์ ๘ อันประเสริฐ ย่อมหาได้ในธรรมวินัยนี้เท่านั้น” สมณะที่หนึ่งมีในศาสนา นี้ สมณะที่สอง สาม และ สี่ ก็มีในศาสนา นี้เท่านั้น ลัทธิของศาสนาอื่นสูญจากสมณะผู้รู้แจ้งรู้ทั่วถึง เพราะว่าลัทธิอื่นไม่มีปฏิบัติที่นำไปสู่การตรัสรู้มรรคผลนิพพาน ผลแห่งการปฏิบัติจึงไม่บรรลุผลสูงสุด

*เหมือนธรรมชาติของไกรสรราชสีห์ มีแสงสว่าง

สมณะแท้ คือ ผู้เข้าถึง พระรัตนตรัย

๓๕๓

แพรวพราว เป็นพญาเนื้อ มีเท้าหน้าเท้าหลังแดง ถือได้ว่าเป็นราชาแห่งหมู่สัตว์ ๔ เท้า จะไม่อาศัยอยู่ในป่าช้า ป่าละเมาะ ป่าโปร่ง หรือกองหยากเยื่อ แต่จะบังเกิดขึ้นและเข้าไปอยู่เฉพาะในป่าทึมวันต์ซึ่งกว้าง ๓,๐๐๐ โยชน์ อาศัยอยู่ในถ้ำแก้วมณี ถ้ำเงินหรือถ้ำทองเท่านั้น แม้สมณะคือผู้สงบที่แท้จริงนั้น จะไม่เกิดนอกเขตอื่น จะบังเกิดเฉพาะในพุทธศาสนาซึ่งแวดล้อมด้วย อริยมรรคมีองค์ ๘ เท่านั้น นอกจากนี้ท่านยังอุปมาว่า พญาช้างฉัททันต์ ซึ่งเป็นช้างของพระเจ้าจักรพรรดิราช จะไม่เกิดในตระกูลช้างทั้ง ๙ มีตระกูลช้างโคจรีจะเป็นต้น แต่เกิดในตระกูลช้างฉัททันต์เท่านั้น พญาม้าลาหก ไม่เกิดในตระกูลลาหรือในตระกูลอุล แต่เกิดในตระกูลม้าสินธพที่ฝังแม่น้ำสินธุเท่านั้น

มณีรัตนะ ย่อมไม่เกิดในกองหยากเยื่อหรือในภูเขาทั่วไป แต่เกิดในระหว่างภูเขาวินุลบรรพตเท่านั้น พญาปลาติมิ ติมิงคละ ย่อมไม่เกิดในบ่อ ไม่เกิดในแม่น้ำ และสระโบกขรณีเล็กๆ หรือในทะเลธรรมดา แต่เกิดในมหาสมุทรที่ลึก ๘๔,๐๐๐ โยชน์เท่านั้น พญาครุฑใหญ่ ๑๕๐ โยชน์ ไม่อาศัยอยู่ในป่ามีป่าละหุ่ง หรือป่าไม้จ้าวที่ใกล้ประตูบ้าน แต่อาศัยอยู่ในสิมพลิมหาวันเท่านั้น พญาหงส์ทองธรรฐ์ ไม่อาศัยอยู่ในสถานที่ทั่วไป ไม่อยู่ตามห้วยหนอง คลอง บึงเล็กๆ ไม่อยู่อาศัยใกล้หมู่บ้าน แต่มีหงส์ ๙๐,๐๐๐ ตัวเป็นบริวาร อาศัยอยู่บนยอดภูเขาจิตตกุญบรรพตเท่านั้น

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๓๕๘

และพระเจ้าจักรพรรดิผู้เป็นใหญ่ในทวีปทั้งสี่ ย่อมไม่เกิดในตระกูลต่ำ แต่เกิดในตระกูลกษัตริย์เท่านั้น

เช่นเดียวกัน ในสมณะทั้ง ๔ จำพวก คือ สมณะผู้ได้บรรลู่โสดาปัตติผล สกิทาคามีผล อนาคามีผล และอรหัตตผล แม้สมณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไม่เกิดในลัทธิของอัญญเดียรธีย์ แต่ย่อมเกิดในพระพุทธศาสนา ซึ่งแวดล้อมด้วยอริยมรรคเท่านั้น เมื่อภิกษุปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติที่เป็นกลางๆ ครั้นปฏิบัติครบถ้วนถูกส่วน **มรรคสมังคี** คือการประชุมรวมกันของมรรคก็บังเกิดขึ้น เป็นดวงปฐมมรรคที่ใสสว่างอยู่ภายใน การน้อมจิตเข้าสู่เส้นทางสายกลางภายในนี้ เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทาอย่างแท้จริง

ดวงปฐมมรรคนี้ เป็นต้นทางที่จะเข้าสู่ความเป็นสมณะภายใน เป็นดวงธรรมที่เปรียบเสมือนเครื่องกลั่นใจ หรือประทีปส่องใจให้ดำเนินจิตเข้าไปสู่กลางของกลางภายใน เมื่อใจหยุดนิ่งถูกส่วนก็จะเข้าถึงดวงธรรมภายใน ที่ละเอียดยิ่งๆ ขึ้นไป ตั้งแต่ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ จะกลั่นใจให้ละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ จนเข้าไปถึงกายภายใน ตั้งแต่กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม กายต่างๆ เหล่านี้ ที่ซ้อนกันอยู่ภายในตัวของเรา เป็นกายที่ยัง

สมณะแท้ คือ ผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๓๕

ตกอยู่ในภพสาม เมื่อหยุดนิ่งสมบูรณ์ขึ้นไป ก็จะผ่านดวงธรรม ๖ ดวงเป็นชั้นๆ ที่ละเอียดยิ่งขึ้น ก็จะเข้าไปถึงธรรมกายโคตรภู ซึ่งอยู่ระหว่างปุฏฺโคตรและอริยโคตรคือ ใจมีกำลังมากพอที่จะ ถอนจากความเป็นปุถุชน แต่ก็ยังไม่ถึงกับเป็นพระอริยเจ้า เหมือนผลไม้ที่ห่ามกำลังพอดี ไม่ใช่ผลไม้ดิบและยังไม่สุกเต็มที่

ครั้งปฏิบัติหยุดนิ่งเข้ากลางของกลางภายใน ที่ละเอียด ลึกซึ่งเข้าไปอีก จนได้เข้าถึงธรรมกายพระโสดาบัน ผู้หลุดพ้น จากสังโยชน์ และอนุสัยกิเลสในเบื้องต้นได้แล้ว ผู้ปฏิบัติถึงตรง นี้ท่านเรียกว่า เป็นสมณะที่ ๑ เป็นทักขิไณยบุคคลผู้มีใจน้อมไป สู่กระแสพระนิพพาน หลุดพ้นจากภพขังได้ในระดับหนึ่งแล้ว เมื่อปฏิบัติจนเข้าถึงธรรมกายพระสกิทาคามี ท่านเรียกว่า สมณะ ที่ ๒ จะกลับมาเกิดอีกเพียงชาติเดียวเท่านั้นก็จะหลุดพ้นจาก วัฏสงสาร ซึ่งเปรียบเสมือนคุกใหญ่ที่ขังสรรพสัตว์ไว้ ไม่ให้พบ อิสระเสรีที่แท้จริง

เมื่อได้เข้าถึงธรรมกายพระอนาคามี ท่านเรียกว่า สมณะที่ ๓ ผู้ที่หลุดพ้นจากกามราคะได้เด็ดขาดแล้ว สุดท่าย เมื่อบุญบารมีแก่กล้าเต็มเปี่ยม ปฏิบัติธรรมใจหยุดในหยุดถูก ส่วนเต็มที่ ก็จะเข้าถึงธรรมกายพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์ ผู้หมดจดจากอาสวกิเลส ท่านเรียกว่า เป็นสมณะที่ ๔ เพราะ

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๔๐๐

สังโยชน์ ๑๐ คือ ลักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส
กามราคะ ปฏิฆะ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ และอวิชชา
ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องผูกมัดตัวไว้ในภพหรือเชื้อมภพเอาไว้
ได้ถูกทำลายด้วยอหัตตมรรคหมดสิ้นแล้ว

คำว่า สมณะแท้ คือผู้ได้เข้าถึงพระรัตนตรัย ตั้งแต่
โคตรภูบุคคลเรื่อยไปถึงพระอรียเจ้า เป็นพระอรียสงฆ์ในบวร
พระพุทธศาสนา ท่านเป็นผู้ออกบวชเพราะเห็นทุกข์เห็นภัยใน
การเวียนว่ายตายเกิด เมื่อปฏิบัติตามหลักอริยมรรคที่
พระพุทธเจ้าทรงแนะนำเอาไว้ ก็ได้ตรัสรู้ตามเป็นอนุพุทธะ ผู้มี
ชัยชนะในการทำสงครามภายใน ใจของท่านจึงเป็นอิสระ ไม่
ถูกบังคับด้วยกิเลสอาสวะ ไม่ตกเป็นทาสเป็นทาสของพญามาร
ท่านจึงเป็นศูนย์รวมแห่งความบริสุทธิ์ ความดีงาม และบุญกุศล
ใครได้ทำบุญกับสมณะเหล่านี้ ก็จะได้รับผลบุญมากมายมหาศาล
ดังพุทธพจน์ที่ว่า

พืชที่หวานลงในนาอันประกอบด้วยองค์ ๔ ประการ คือ
นาที่ไม่เป็นที่ลุ่มๆ ดอนๆ ไม่เป็นที่ปนหินปนกรวด ไม่เป็นที่ดินเค็ม
เป็นที่ไถลงลึกได้ มีทางน้ำเข้าได้ มีทางน้ำออกได้ เป็นที่มี
เหมืองและมีคั่นนากันน้ำ ย่อมให้ผลมากแก่เจ้าของฉันทใด เช่น
เดียวกับสมณะผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ ประการในโลกนี้ คือ มี

สมณะแท้ คือ ผู้เข้าถึง พระรัตนตรัย

๔๐๑

สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ ย่อมเป็นที่ตั้งแห่งความเป็นบุญเขตอันเลิศแก่ทายกผู้ทำบุญ ฉะนั้น

เมื่อเราได้ยินได้ฟังดังนี้แล้ว ก็อย่าคิดไปแสวงหาเนื่อนาบุญที่อื่นนอกจากพระพุทธศาสนา และแม้การทำบุญสร้างบารมีในบุญเขตเป็นสิ่งที่ต้องทำ แต่การสงเคราะห์เพื่อนมนุษย์ก็เป็นสิ่งที่ควรทำด้วย ดังนั้นเราควรทำทั้งสองอย่างให้เหมาะสม จะได้เจริญทั้งทางโลกและทางธรรม

